Nagyvárad, 1895. I. évfolyam 302. szám. Kedd, deczember 24.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Apácza-utcza 3. sz.**

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség czimére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:
A SZENT-LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ.
DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . 6 frt — kr.
Félévre . . 3 » — »
Negyedévre . 1 » 50 »
Egy hónapra — » 60 »

Helyben házhoz hordva:
Egész évre . 8 frt — kr.
Félévre . . 4 » — »
Negyedévre . 2 frt — kr.
Egy hónapra — » 80 »

Vidékre postán szállítva:
Egész évre 10 frt — kr.
Félévre . . 5 » — »
Negyedévre . 2 » 50 »
Egy hónapra 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr

A vármegyei tisztujitások.

(—.) Az ország legnagyobb részében véget értek a restaurácziók. Valami 8—10 vármegye van még hátra és meg lesz választva 6 évre az a tisztviselői kar, amely átadja majd a vármegyei autonom kormányzatot az állam kinevezett szolgáinak.

A mostani tisztujitások is azt a benyomást teszik reánk, mintha nem is választás, hanem kinevezés lenne. A legtöbb helyen egyhangulag elfogadták a kormány közegének, a főispánnak előterjesztését, sőt akárhány megyében maga a főispán nevezte ki az egyes tisztviselőket.

A függetlenebb elemeket nem is kandidálták. És ha mégis felléptette őket az ellenzék valamelyik árnyalata, az erőszak minden nemével megakadályozták a »veszedelmes« áramlat örvényre jutását.

Ékesen szóló példa reá a nógrádi alispán választás. *Szitovszky* alispán évtizedeken át szolgálta a nemes vármegyét. Hogy milyen hűséggel és lelkiismeretességgel mutatja az a fényes ovácziő, melyet évekkel ezelőtt tiszttársai és a vármegye közönsége rendeztek neki. Érdemeit oly nagyoknak tartották, hogy nem elégedtek meg azzal, hogy azokat prózai nyelven jegyzőkönyvbe igtatták, hanem ódákat zengtek dicséretére.

Két hibája volt, e miatt buknia kellett. Maguk az ódázók voltak legádázóbb ellenségei.

Egyik hibája abban állott, hogy volt elég bátorsága elitélni Csáky famózus rendeletét. Kimerte egy itéletben nyiltan mondani, hogy annak a szerencsétlen rendeletnek ethikai alapja nincs, végre nem hajtható, sérti a törvény iránt való köteles tiszteletet, aláássa annak tekintélyét. Másik hibájául azt rótták fel, hogy az ellenzék iránt türelmes, nem tart minden eszközt megengedhetőnek az ellenzéki mozgalmak elnyomására.

Valóban nagy hiba volt mind a kettő. A nyitrai és stomfai választások főrendezője ilyen embert nem türhet meg egy vármegye alispáni székén.

Az ilyen kommandóra történt választásoknak igen szomoru eredménye lesz. Az a vármegyei tisztviselő eddig érezte, hogy a néptől függ; iparkodott annak érdekeit szolgálni, szereteteit megnyerni csupa önzésből is, hogy állását megtarthassa. Most azt látja, hogy egyedül a kormánytól függ; nem kell majd csudálkozni rajta, hogy annak kegyeit fogja keresni, a nép érdekeivel mit sem törődik, sőt kész ellene foglalni állást, kész — habozás nélkül — segédkezni a rendőrállamnak a népjogok megnyirbálásában s a nép szabadság eltiprásában.

Most már felesleges is az államositás. Kinevezés utján nem tudna a kormány hivebb szolga-hadat teremteni magának, mint az ilyen választások által.

A vármegye autonomiáját, függetlenségét sajnáljuk. A vármegyék autonomiája századokon át alkalmas eszköznek bizonyult a nemzeti érdekek és a nép jogok védelmére. Ne adja a magyarok Istene, de jöhet idő, hogy ismét szükség lenne a hatalomtól független vármegyei intézményre. Ismételten hangsulyozzuk, hogy sajnáljuk ezt az intézményt, mely igazán a nemzetben gyökerezik, mely hosszú, nehéz időkön át jó szolgálatot tett annak.

De ezt a mai vármegyét, mely hódolattal hajlik meg egy miniszteri fogalmazó előtt, mely hasgörcsöket kap, ha a kormány közegének csak óhaját is hallja, — ezt a testületet, mely létét a főispáni kommandó-szónak köszöni, mely vonakodás, perczny ingadozás nélkül kész aláirni saját maga halálos itéletét, — ezt a testületet, mely legkészségesebb eszköze korunk szörnyszülöttének: a jogfosztásból és erőszakból élősködő rendőr-államnak, — ezt nem sajnáljuk.

A mostani restauráczióval megkezdte haldoklását: veleszületett gyengeségben fog kimulni. Legyen kimulása minél könnyebb és minél gyorsabb; — adjon halálával életet uj, életképes intézménynek, melynek, születése előjeleiből itélve, csak az az egy hibája lesz, hogy növelni fogja a kormánynak a nélkül is félelmetes hatalmát.

A miniszterelnök bécsi utja.

Lapunk vasárnapi számában báró Bánffy Dezső bécsi utjára vonatkozólag közölt hirünket laptársunk a »N. U.« a következőkkel egészíti ki:

Báró Bánffy Dezsó, rendkivül leverten hagyta el a kihallgatás után a bécsi Burgot, Ő felsége, mint ezt jól értesült körökben nyiltan beszélik, tüzetes jelentést tétetett magának a legutóbbi választások ellen felmerült panaszokról, s igazoló nyilatkozatot kivánt a miniszterelnöktől, különösen a katonai erőnek felhasználása és alkalmazása tekintetében, a közigazgatási tisztviselők által tett rendelkezésekre nézve. Ezt az igazoló nyilatkozatot az uralkodás kielégitőnek nem találta és különösen a stomfai választásra vonatkozólag a miniszterelnök előadására azt a megjegyzést tette, hogy ő tótajku alattvalóinak is atyja s az, hogy a stomfai választók egész tömegét embertelen bánásmódban részesitették a közigazgatási hatóságok, annál kinosabban érintette uralkodói szivét, mert a kormányzati hatalom ő felsége nevében és tekintélye alatt gyakoroltatik.

A budapesti kormánypárti körökben élénk megbeszélés tárgyát képezi a miniszterelnök kihallgatása, s mig e körök egy részében nagy a lehangoltság, mert Bánffy báró napjának elhomályosodását látják, másik részében, a hol a miniszterelnöknek egyéniségét a kormánypárt reputácziója érdekében minél előbb eltünni szeretnék látni az aktiv politika szinteréről, nagy megelégedéssel kommentálják a Bécsből érkezett hireket.

Hét tulkiadás.

A vallás és közoktatásügyi tárcának ez évről egybeálitandó záró számadásaiban két oly harminczharminczezezer forintos kiadást is fog szerepelni, a melyekre nem volt a kormánynak törvényhozásilag engedélyezett fedezte. Az egyik az 1848—49. ereklyemuzeom megvételéből, a másik a Lanfraconi gyüteményből történt vásárlások következtében állott elő.

Mind a két vásárlás különben a tárgyak rendkivüli becsét tekintve előnyös és Ő Felségének jóváhagyó elhatározása folytán eszközöltetett. — —

†

Melchers Pál bibornok.

(1813 jan 6. — 1896.)

Róma, 1895. decz. 20.

A biborosok szt. kollegiuma ismét megfogyott egygyel, rövid néhány hét alatt a harmadik haláleset.

Melechers kardinális nagy volt a nagyok között; s a nagy emberek büszkeségei lehetnek hazájoknak, de példájok közös kincse az egész emberiségnek, mert egy nyitott könyv az, melyből mindenkinek jut tanulni való s az ő példája egy jól betanulandó leczke különösen nekünk, kik a megbróbáltatás nehéz órái előtt állunk.

Átvivta német kultur-harczot, mely az ő nyers barbarizmusával és avval a vad tettlegességével beválhatnék egy pogány imperator jól sikerült virtusának, de a XIX. században több mint szégyenfolt, átvitt a — még pedig oly páratlan erélylyel, minő csak egy igazán testestől-lelkestől apostoli férfiúban verhet gyökeret. Mert odamondta a győzelemittas császárnak, hogy a szentesitett májusi törvények jogtalanok, következőleg felmond minden engedelmességet. Ez volt az a nobilis protestatis, az a bátor, egyedül Istentfélő fellépés az egyház jogai mellett, mely őt kegyvesztetté tette. Ez az ő rendületlen opponálása avval a dölyfös áramlattal szemben, melynek fegyverei erején kivül más hatalom nem imponált, vitte a dolgot oda, hogy őt, a kölni érseket, a porosz katholikusok első dignitását fényes nappal fegyveres poroszlók parancsolták ki palotájából s ily fedezet alatt kisérték őt, az igazság hitvallóját börtönébe, hol 6 álló hónapig sinylődött s mint »Melchers Pál kosárfonó« volt kiirva a fegyenczek lajtstromán. Majd alig hogy visszatért ez árva nyájhoz, megújra menekülnie kellett, ha nem akart a szemfüles »fogdmeg«-ek kezeibe esni. Éjjel hagyta oda egyházmegyéjét s Hollantban vonta meg magát, hol majd 12 évig élt számkivetésben. Hollandi tartozkodása számkivetésének első cyklusa. A nép, mely rajongva csüngött rajta kész lett volna kitenni magát érte, ha az ő atyai leveleire le nem csillapodik. Mielőtt Kölnből fogságba vonult, tengernyi sokaság vette körül palotáját, kik előtt még egyszer ünnepélyesen tiltakozot azon jogtalanság ellen, melyet az államhatalom ellene, mint felszentelt püspök ellen elkövetni merészel, mire a kirendelt katonák parancsnoka karján ragadta s magával rántotta a lépcsőkön, majd a kocsiba taszitotta, s azon egy szál ruhában, mely rajta volt; azon hirtelenben, anélkül, hogy folyó ügyeit elintézhette volna, magával hurczolta; a nép ennek láttára nem tört ki szitokban, hanem ellenkezőleg áldotta Istent, ki nekik ily jó Pásztort adott s rázenditette az az ezernyi ajak a hitvallók hymnusát: oly jelenet, minőhöz hasonlót csak az üldözések korában találunk.

Számüzetéséhez második szaka bibornoki kineveztetésétől haláláig tart. XIII. Leo, szentséges Atyánk, 1885 adta meg neki a bibornoki méltóságot; igy jött Rómába, hol a Collegium Germ.-Hungaricumban lakott; s az Imarulata oktáváját megelőző szombatra halt meg mint számüzött, amennyiben tilos volt neki a visszatérés egyházmegyéjébe: de a hová élve vissza nem térhetett, oda visszatért halva, mert a császár nem tagadta meg volt hivei kérvényét, kik porhüvelyének a kölni kadhedralisban készitettek nyughelyet.

Melechers kardinalis nem volt közönséges ember; ő minden izében a hit embere volt. A hitben élt, a hit ragyogott le arczáról, a hit ,olyt ajkáról. A kollegium növendékei benne egy szent embert tiszteltek. Nagy ünnepeken ő olvasta a közös szt. misét; májusban jelen volt naponként az ájtatatosságon, hetenként 4 szer tartott rövid elmélkedéseket a bold. szűzről; beszélt valami csodálatos nyelven, melyet értett mindenki, de tanulni nem tudott senki; mert abban a nyelvben nem a szavak tették a szépséget, nem a különüs gondolatok adták meg neki az elragadó kellemet, hanem annak az öreg 82 éves törődött embernek a hite, a mely elöntötte őt egészen; nagy volt benne, olyan nagy, hogy ellenállhatlanul tört ki belőle; nem birt magával, valahányszor erőt vett rajta, áttüzesedett s ugy búzditott ez a tisztes simerni alak.

Mint gyermek atyjához, ugy ragaszkodott ő a szt. Atyához; beszédjeiből sohasem feledte ki, halálos ágyon elküldte hozzá titkárát, hogy ő reá egy szegény bünösre adja végső áldását.

Földi kincsnek előtte nem volt értéke, de egy szemernyi sem; pénzét még életében örökölték szegényei, egyháznagyi méltóságának fényét »miseriának« nevezte. Jelszava volt: »keresztben az üdv« s csakugyan talált mert az ő élete, mióta egyházi pályáját megkezdte — mert előzőleg már végzett jogász volt — egy szenvedés volt; s amennyire mi emberek itélhetünk, bizvást elmondhatjuk, hogy teljesedésbe ment már benne utolsó betűig az irás szava: »Boldogok, kik üldözést szenvednek az igazságért, mert övék a menyekországa.« *K.—hy.*

Reflexiók.

Tegnapelőtt folyt le városunkban a törvényhatósági tagok választása. Ez idén nagyobb érdeklődéssel, mint máskor szokott; tehát nagyobb izgatottsággal is járt, s mi természetes, az eredmény és a körülmények komolyabb latolgatását is vonta maga után. Mi is megteszünk nehány észrevételt.

Az eredmény nagyjában az, hogy győzött a kormánypárti lista s az ellenzék, mely elég élénken mozgott, megbukott és leveretett. Vagy mit is mondok? A csatát ez időszerint kétségtelenül elvesztette, ez bizonyos; de hogy szét volna verve is, az más kérdés, és a jövőben majd megválik.

Előre tudni lehetett, hogy igy fog bekövetkezni minden. A kormánypártnak — vagy a hogy magát nevezni szereti: a szabadelvüpártnak, ugy látszik. féktelen hatalma van; erejével és számbeli tulsulyával ma megver mindeneket, akik ellene kelnek. Elég zsarnokká tehette negyedszázados korlátlan uralkodása e szerencsétlen ország felett! Tagjainak érdekközössége és összeköttetése bámulatos; tehát összetartása és kitartása sem közönséges. Megtorlási hatalma meg épen félelmetes. Aztán e város lakosságának jelentékeny és intelligens részét a hivatalnokok képezik; sok a függő ember; számithat rájok a kormánypárt minden-

A „TISZÁNTÚL“ TARCZAJA.

Egy karácsony-est a sok közül.

— A »Tiszántúl« eredeti tárczája. —

Irta: **Prigl Olga.**

Eljött a karácsonyi szünidő, mikor az egyetem kapui is bezárulnak s a lelkes, szorgalmas ifjuság szétröpül. Én is hazakészültem. Bepakoltam egyet-mást s indulásra készen vártam a fiakkert, mely az állomáshoz vigyen. Abban a pillanatban hoz a postás egy ajánlott levélről szóló vevényt. A mennyire bélyeg s a postai kiadó urak es hölgyek sokszor olvashatatlan irásából kitudtam betüzni, az ajánlott levél Hangavölgyről szólt. Hangavölgy! Mit akarhatnak velem Hangavölgyön? — Fölmentem a postahivatalba. Kezembe nyomták a levelet. Még a folyosón felbontottam, annyira bántott a kiváncsiság, »Kedves keresztfiam!« — Oh te hütlen emlékező tehetség! — kiálték fel, homlokomra ütve. A keresztapám lakik Hangavölgyön, azért van hozzám köze ennek a városnak.

A levél szives meghivást tartalmazott a karácsonyi ünnepekre. El kell fogadnom. Egészen meghatott a keresztapám figyelme. A fiakkert az öt órai gyorsvonathoz rendeltem. Hangavölgye a közeli állomások egyike volt. Azután sürgönyöztem haza, indokolva elmaradásomat.

Derült est mosolygott reám ezernyi csillag szemével, hogy Hangavölgy szerény állomásán a kupéból kiszálltam. Egy fülig báránybőr bundába burkolt alak állott a perronon. Valami bakternek néztem s elsuhantam mellette.

— Hohó! Szervusz öcsém! — kiáltá felém egy hang a bundából.

— Jó estét kivánok, kedves keresztapám! — viszonzám az ismerős hangra eszmélve.

— Frissen, frissen! — sürgetett — a gyerekek már majd megnyuzzák az anyjokat a karácsonyfáért. Pedig hát csak ugy illik, hogy kedves keresztfiamat is bevárjuk. Itt a szánkó, tessék felülni.

Föltuszkolt. Én nyakig estem a szalmába. A lovak megrántották a szánkót s csak hajszálon mult, hogy ki nem röpültem belőle. Mentünk mi aztán olyan czifrán, mintha csak krokodilus elől futottunk volna. A szán nem volt megvasalva, — a féle közönséges parasztszánkó volt — ez aztán folyton azt csinálta, hogy az utcza egyik oldaláról a másikra lódult, csuszott. Végre otthon voltunk. Keresztapám bevezetett s kezdetét vette a bemutathozás. Megjegyzendő én keresztapám családját csak épen hiréből ismertem valamennyire.

— Ez itt Hortenzia, ez pedig Georgina leányom, — szólt hüvelykujjával feléjök bökve — ott vannak a fiuk Dani, Laczi, Jóska, Paja. Keresztanyádat csak ismered!

Hortenzia hórihorgas vékony leány volt, arisztokratikus magatartással. Georgina éppen ellentéte. Alacsony s dundi, mint egy gömböcz. Mig Hortenzia vonásai a világfájdalom kifejezését hordták magukon, — Georgina az örök mosolyt jelképezhette volna.

Kölcsönös udvarias hajlongások közt foglaltunk helyet, s keztük a beszélgetést azzal a háládatos thémával, milyen szép idő van odakint, s hogy ilyen remek karácsony esténk már régen nem volt.

Egyszer csak keresztanyám eltünt közülünk. A gyerekek, kik eddig valamelyik sarokban verseny-birkózással mulattatták egymást, — menten észrevették. Örömrivalgással rohantak az ajtóhoz s erőnek-erejével utána akartak törni. Anyjok volt olyan elővigyázó, hogy a kulcsot ráforditotta, de a gyerekek dörömböztek. Mikor aztán látták, hogy az mind hiábavaló fáradság, engem fogtak körül, nyitnám ki az ajtót, mert már nagyon szeretnék látni, mit hozott az angyalka. Dani, Laczi hátulról csimpajkodtak a nyakamba, Jóska a kabátomat rángatta, a makknyi Taja székre mászott fel, hogy elérhessen. Nehéz izzadság-cseppek kezdték kiverni homlokomat. Elővettem minden ékesszólásomat, biztattam, bolonditottam őket, hiába, csak nem tágitottak mellőlem. Segitségért néztem körül, de Georgina és Hortenzia szintén eltüntek, nyilván ők is a »krisztkindli« miatt. Nagysokára bejött keresztapám. Ez a gyerekeket rendre parancsolta s én megkönnyebbülten lélegzettem fel. E perczben csöngetés hallatszott kivülről. No most kezdődött csak az igazi hadd el hadd! A négy gyerek öt percz alatt szétszedte az egész karácsonyfát. Még a bögréből is kihuzták, melybe plántálva volt, s csodálkoztak rajta, hogy nincs töve. Leszedték róla a gyertyákat sorra, s a kis Taja még azokat is bedugta a szájába, nyalogatva, mint a czukrot.

A karácsonyfa melletti asztalon a nagyok »krisztkindli«-je volt elhelyezve. A papa, mama számára a hagyományos házisapka s papucs.

kor, nem fogja elvesziteni soha. Le is szavaztak hüségesen. Nem tehetnek máskép, Megszokták már a kormánypárt gyöngéd presszióját s még titkos szavazásoknál sem tudják kivonni magukat jóságos lidércznyomása alól. A rokonság is óriás kapcsokat teremtett itt az emberek között. S vannak igen sokan, akik várnak még valamit. — A minden tekintetben független ellenben, sajnos, közömbösek alkotmányos jogaik iránt, nem értik vagy nem akarják megérteni érvényesitésüknek szükségét és hasznát, — de meg, a mi különösen kiemelésre méltó, szervezetlenek is, tehát erőtlenek. Csuda-e akkor, ha az ugynevezet szabadelvüpárt az elégedetlenek minden akcziója daczára keresztül segitette, még pedig feltünő többséggel a maga jelöltjeit? Épen az lepett volna meg mindenkit, legjobban épen a szabadelvüeket, ha nem sikerül vala nekik.

A győzelmes listának, amint mondják, nagyérdeme, hogy páratlanul, a méltányosság kivánalmának megfelelőleg lett volna összeállitva. Hát az igaz, hogy sok mindenre voltak tekintettel, mikor a jelöltekben megegyeztek: családi, társadalmi és baráti összeköttetésekre, az intelligentiára és tán pártszolgálatokra, sőt még a városi virilisek jegyzékére is, nehogy az esetleg csorbát szenvedjen s kiessenek belőle olyanok, akiket elvesziteni nem szeretnénk. A ki csak parányira is nem ismerős particularis társadalmunk viszonyaival, ebben igazat kell, hogy adjon nekünk.

De hol van a hivatalos jelöltek névsorába a pártatlanság? Biz' az kimaradt onnan.

Olasziban helyet engedtek ugyan a 48-as párt egy oszlopos tagjának — de nem jó kedvből, hanem csak számitásból, nehogy elejtése miatt Ujvároson, hol a 48-as párt erősen áll, mindent vesziteniök kelljen. Igy ellenben Olasziban is győzött a nemzeti párt, Ujvárosról is kapott valamit. Ez csak taktika és nem pártatlanság. Hanem a taktikát pártatlanságnak tüntették fel.

Positiv adattal is szolgálhatok a történetekből, Tudva van, hogy az u. n. rét városrész teljes energiájával fellépett, hogy saját érdekeinek szószólója gyanánt egyik ottani lakos is vétessék fel a jelöltek közé. No! ez igazán méltányos és igazságos kivánság volt; mert hisz' a városatyák majdnem kivétel nélkül központi lakosok, rendezett, aszfalttal burkolt, világitott annyiszor-mennyiszer mégis csak tisztittatni szokott utczákon élnek, s természetesen hathatósan mozgolódnak és argumentálnak a központi rész érdekei, mondják, saját érdekeik mellett. Hát hiszen legalább a belváros emelkedik! Csakhogy e mellett az emelkedés mellett nagyon is visszatetsző ám a külváros elmaradottsága és rendezetlensége és igazán égbe kiáltanak azok az ázsiai állapotok, a mik ott uralkodnak. Meglátszik bizony, hogy a réti lakosok csak olyan mostoha polgárai a városnak. De a szabadelvüpárt méltányossága és osztó igazságossága megijedt ettől a kérelemtől. Miért? Mert azt' rebesgették a párt emberei maguk között, hogy a rét jelöltje néppárti ember és még néppárti hangulatot találna kelteni. A réti lakosok között-e, vagy talán a türvényhatóság kebelében? azt nem tudom, szabadelvüek sem tudják, valószinüleg réti lakos polgártársunk maga sem tudja.

Mindazonáltal ez is egy kiváló adat annak a szabadelvü pártatlanságnak megitélésére. Hiszen kérem, a törvényhatóság nem olyan testület, hogy ott a politikó szerepeljen. Elég baj az, hogy a közel multban valóságos kis parlamentté tették, mikor mindenáron bizalmukat oktrojálták a kormányzatra.

Nem volna szabad tehát és nem is helyes, hogy politikai pártklubbok jelöljék a városatyákat: nem helyes, hogy politikai pártok küzdelmének tekintik a törvényhatósági tagok választását; és a pártatlanság és méltányosság nem abban áll, hogy a szabadelvü párt a maga jelöltjei közé felfogadott egy vagy több más pártállásu embert, — hanem abban látnók az osztó igazságosság elvét alkalmazva, ha a városnak minden részéből vinnének be valakit a tanácsba és ugy választanák össze az embereket, hogy lehetőleg minden társadalmi osztály, foglalkozás, a városrészek érdekei egyenkint és összesitve képviselve legyenek benne. De hát ez nem történt. A rétiek hiába könyörögtek, a porondiak hiába óhajtoztak, hogy közülök is jusson legalább egy ember; nem lehetett, mert mivelhogy az ő bizalmuk olyan egyéneket választott ki, a kik nem támogatói a saját külön szabadelvü érdekeknek, — sőt a rémlátók még azt is hitték az egyikről, hogy néppárti. Még ezt nevezik aztán pártatlánságnak és igazságnak Nagy-Váradon.

Hasonló elhanyagoltatásban részesül Ujváros on az ugynevezett külváros. Nincs egyetlen embere, a ki képviselje a tanácsban. Hát ez azt igazolja, hogy az egyesek csupán tisztségnek tartják a városatyaságot, melylyel személyi megbecsültetés és előnyök, no meg jogok is, járnak; de nem kötelességnek, mely lelkiismereti felelősséget hárit arra, a ki magára vette.

Van azonban még egy észrevételünk, a mely már nem helyi, partikuláris, hanem országos jelentőséggel bir, s alkotmányos szempontból különös figyelmet érdemel. Ez pedig az a gondatlanság, a hogy a mult évben a választók névsorát összeállitották. A tegnapelőtti szavazásban azok vehettek részt, a kik 1894. április haváig illetékes adótartozásukat befizették, s a kik e befizetés alapján az előirt minősités mellett megvárhatták, hogy a választók közé fölvétessenek.

Bepillantottam a választók sorozatába, a mely a nyilvánult érdeklődés között kézről-kézre járt s azt a tapasztalatot nyertem, hogy ki voltak hagyva belőle olyan emberek, a kiknek kimaradását a legnagyobb jóhiszemüséggel is csak roppant gondatlanságnak lehet tulajdonitani. Olyanok, a kik nem egy pár, hanem 10, 20, sőt 30 éve, hogy e városban laknak, a kiknek neve itt általánosan ismeretes; diplomás emberek; adójukat pontosan, sőt pláne előre szokták befizetni, de véletlenül ellenzékiek, nem hajtanak hasznot a kormánynak, — hát minek is szavazzanak? Nem akarnám azt gondolni, hogy szándékosan és fogásból történtek-e kihagyások, a mint az országban általán; de szeget üt az ember fejében: hogyan ejthette el annak idején az összeiró küldöttség azoknak neveit, a kik az előző lajstromokban benne voltak hüségesen.

A lányok egy-egy tenyérnyi nagyságu broschtűt kaptak, miknek mindegyike valami vadászjelenetet ábrázolt, csontból kifaragva.

Kiváncsi voltam, vajjon rólam megemlékeztek-e? — A következő pillanatban Hortenzia felém fordult s egy könyvecskét nyujtott át. Saját költeményei kéziratban, fogadjam el emlékül. Georgina névtestvérével egy tő cseréppe ültetett, s papirosból saját apró kezecskéivel gyártott georginával kedveskedett. A mama titkon könyeket hullatott, leányaiban gyönyörködve.

Általános öröm és hála kifejezések között ültünk asztalhoz. Minden a legjobban ment volna, ha Georgina tulságos serénykedésében nyakon nem önt a töltött káposzta levével. Ez egy kissé megzavarta a hangulatot. No de elfelejtettük s csak az én szalon-kabátom bánta. Vacsora alatt el lett határozva, hogy fönn maradunk s elmegyünk az éjféli misére. Az időnek eddig kellemes eltöltésére nézve Georgina és Hortenzia állitották össze a programmot. Kártyázás mogyoróra pr. 1 szám. Általános helyesléssel fogadtatott, A lányok elnyerték a mogyorómat s szépen meg is ették mind. Ezzel be volt fejezve az első szám. Következett a zongora és táncz. Hortenzia ült le előbb s a »Madárcsicsergés«-t kezdte játszani. Daczára mentegetődzéseimnek, Georgina vállamra tette kezét s magával ragadott egy őrületes forgatagba. melyről ő azt állitotta, hogy mazurka. Egy merész ugrással aztán szerencsésen le is ütöttük cserepestől együtt az én ajándékba kapott papiros-georginámat. E tragédia után Georgina ült le a zongorához.

Ő is a »Madárcsicsergés-«t játszotta, verte irgalmatlanul s nekem most Hortenziával kellet járnom, s jártam volna reggelig elkeseredésemben, ha a mama nem figyelmeztett bennünket, hogy ideje lesz abban hagynunk a tánczot, ha elakarunk jutni az éjfélimisére. Mikor aztán ugy a hogy kifujtuk magunkat, s a lányok fölrázták a papát boldog szunyokálásából — neki vágtunk az éjszakának. Keresztapám gondosan rácsukta a kapuajtót az otthonmaradt háznépre, a kulcsot zsebébe, s kezét a zsebében lévő kulcsra tette. A még szabadon levő karjába keresztanyám kapaszkodott, igy udvariasságból én ajánlkoztam a lámpáshordozásra. Mentem előre s egyenesen a merre az ut vitt. A familia nagycsuszkálva s botorkálva mindenütt a sarkomban.

— No, sohse gondoltam volna, hogy ilyen meszire lakunk a templomtól, — dörmögött keresztapám. — Mióta megyünk már. Ezen a sikos uton sehogyse halad az ember, vagy tán másfelé tértünk? Ide csak, öcsém, azt a lámpást! Körülnézett s kaczagott akkorát, hogy csak ugy hangzott belé az egész környék.

— Megmondtam ugy-e? Kint vagyunk a faluszélen.

Jó kedve valamennyünkre átragadt. A lányok jobra, balra dültek a nagy hahotázástól. Fölajánlottam nekik karomat nehogy az árokba beleboruljanak. A lámpást a papa tartotta magánál. A misének már csak a végére értünk. közben elkezdett esni a hó, a szél is fujt s irgalmatlanul csapta szemünkbe a fagyos hópelyheket. Nagynehezen hazavergődtünk, s keresztapám zsebébe nyult a kulcsért. A lámpásban a gyertya nagyokat pislogott, mert már a végét járta. Egy-egy hevesebb fellobbanásnál jól láttam, mily aggodalmas arczokat vág az én szegény keresztapám.

— A kulcsot nem találom! — tört ki végre belőle.

Kiforgattuk valamennyi zsebét, a kulcs nem volt sehol sem. Mit csináljunk? Visszamenjünk keresni? A lámpás utolsót pislogott s elaludt, most már ott állottunk a sötétségben, megfosztva az utólsó reménysugártól is. Az ablakokat kezdtük zörgetni. Ez ugyan hiábavaló kisérlet volt, a cselédség lenn aludt a ház tulsó végén, azokat ugyan nehéz lett volna most akár trombitaszóval is felkölteni. Keresztapám egy végső elhatározásra szánta magát, be akart mászni a kapun. De ezt már nem engedtem. Beugrottam én s a nagy-kaput föltárva utat nyiték a megrémült familiának.

*

Mélységes csönd borult a házra. A jótékony álom lebegett valamennyük fölött, csak én virasztottam, helyzetemen gondolkodva. Ha nekem holnap is a »Madárcsicsergés«-re kell járnom azt az örületes hopszot, — bizton bevisznek a Lipótmezőre még pedig kényszer-zubbonyban. Gyertyát gyujtottam s ekkor mint mentőeszközül elém az iróasztalon egy iv fehér papir s egy szál czeruza. Fogtam a czeruzát s gyorsan e néhány szót vetettem a papirosra:

Az éjszaka jutott csak eszembe, mily fontos teendő elvégzése vár rám még ma Budapesten. A hajnali vonattal okvetlen el kell utaznom.

Bocsánatot kérek, hogy illendően el sem bucsuzhattam. Isten önökkel!

Soha olyan jó kedvvel nem tértem vissza a fővárosba.

tak, az egyenes adók főkönyvében hátralékkal nem szerepelnek és a kiket a földadó-, meg a tagositási telekkönyv alapján sem lehet egyszerüen csak kihagyni?

Mindenesetre jellemző, hogy az ember soha sem tudhatja: nem esik-e legfontosabb alkotmányos joga áldozatul a könnyelmü összeirásnak, vagy valamely párttaktikának; és megjegyezzük nagyon jól magunknak, hogy a jogok magasabb biztositásában és ellenőrzésében megbizni nem lehet, hanem jogainkat saját magunknak kell megvédeni minden egyes esetben.

Hát hogy megvédhessük, éberebbek leszünk majd ezután, nagyobb figyelemmel vizsgáljuk át a közszemlére kitett választói névsort s reklamálni fogunk szünös-szüntelen.

Egyebekben üdvözöljük az ujonnan megválasztott atyákat. Ha nem tartottuk is pártatlannak jelöltetésüket, szivesen kecsegtetjük magunkat a reménynyel, hogy müködésükben több lesz az igazság és méltányosság, s kevésbé fognak dirigálni párt és egyéb melléktekintetek, mint megválasztatásukban. — ○

Nagyvárad város közügyei.

Uj városatyák.

(Saját tudósitónktól.)

Nagyvárad, decz. 23.

A törvényhatóságban megüresedett mandátumokra a választásokat vasárnap ejtették meg.

Rendben és nagyobb izgalmak nélkül folyt le a választás, mely a hivatalos listák győzelmével végződött.

Ujváros*on Balogh* Döme helyett *Ländler* Ferencz kapott többséget, ami meglepetést csinált.

A privát listák egytől-egyig elbuktak, bár néhol meglehetős sikert értek el.

A kedélyes laptárs rendkivüli kiadásában néppárti listákról beszél és kijelenti, hogy ez a merész kisérlet teljes kudarczczal végződött.

Fölfedezi, hogy »a néppártnak az olaszii kerületben van a legtöbb titkos és nyilt rajongója« és hogy ennek daczára »a néppárttnak Nagyváradon nem sok reménye lehet.«

Ezután ugy illenék, hogy a néppárt szomorkodjék és a »laptárs« kijelentésein keseregjen.

Ez azonban ugylátszik nem következik be, hanem igenis bekövetkezik az, hogy mi a laptárs hirét megczáfoljuk, mert néppárti lista nem volt sem olasziban, se sehol.

A laptárs viziói után konstatáljuk, hogy a választások öt órára véget értek s hogy a szavazatok összeszámolása csak a késő esti órákban ért véget.

Tudósitásunk a városatyaválasztás lefolyásáról a következő:

Várad-Olasziban.

A város-atyaválasztás Várad-Olasziban a régi városház nagysorozó termében folyt le.

A szabadelvü párt listája teljesen keresztülment; de az »ellenzék,« mely külön lisztát állitott ki meglepő eredményt ért el. Ha még gyakorlottabb kezekben van a mozgalom vezetése, Serdült Bálint helyet közülök jut be egyik vagy másik. Igy pl. a szabadelvü párt által is jelölt tagokat a saját lisztájukból nem törülték.

Eredményhez ez uttal nem tudtak jutni, azonban az elért siker igen jó, biztató jel a jövőre. Eddig V.-Olasziban nem ismertek volna gondolni arra hogy a szabadelvü párttal szemben jelölteket állitsanak.

A választást *Mezey* Mihály vezette. Jegyző volt *Sztarik* János tb. uljegyző; a személyazonosságot Popolczy Ferencz rendőrkapitány és Lőrinczy Gyula rendőrbiztos igazolták. Bizalmi férfiak voltak a szabadelvü párt részéről Stark Gyula és dr. Baróthy Ákos; a függetlenségiek részéről Szokoly Tamás és Kunyhóssi János.

Reggel 8 órakor vette kezdetét a szavazás. Az első szavazatot *Fráter* Ferencz adta be.

Eleintén élénken jöttek a választók, de később megcsappant az érdeklődés, mig délben a hivatalnokok mentek tömegesebben. A választásnál *Hlatky* Endre, a szabadelvü párt mindvégig jelen volt.

Délután 4 órakor az elnök berekesztette a szavazást. Beadtak összesen 538 szavazatot. Esti 6 órára számitották össze a szavazatokat, mikor Mezey Mihály kihirdette az eredményt.

Megválasztattak:

Schöpflin Ágoston	**508**	**szavazattal,**
Dr. Bozóky Alajos	**501**	
Szokoly Tamás	**471**	
Palotay László	**430**	
Kékuss Vidort	**425**	
Sipos Orbán	**381**	
Dr. Hoványi Gyula	**364**	
Gyöngyössy Lajos	**364**	
Dr. Várady Zsigmond	**359**	
Miskolczy Barnabás	**356**	
Guttmann József	**325**	
Serdült Bálint	**297**	**szavazattal**

Ezeken kivül az állampárt jelöltjeit a következő szavazatokat kapták:

Nozáky Rudolf	*261,*
Dr. Ehrlich Ignácz	*220,*
Kárger Sándor	*195,*
Denes János	*193,*
Gábor János	*167,*
Horváth Ferencz	*136,*
Óváry Lajos	*132.*

Szavazatot kaptak még igen sokan. A választás teljesen csendben, minden zajos korteskedés nélkül ment végbe.

Ujvárosson.

Ellenkezőleg igen zajos' élénk volt a tulságig Ujváros*on* a választás. A mit egyes kortesek egyikmásik jelölt érdekében elkövettek, az már elfajulása az »alkotmányos« jog gyakorlásának. Különösen Müller Salamon viselkedett ugy egy nagyreményü ifju városatya jelölt érdekében, hogy sokan megbotránkoztak az eljáráson.

A Szent László téren egész nap futottak a kocsik, fellobogózva. Még betekeket is szállitottak szavazni.

N. J u s t h Sándor pártja is nagyon erősen szoritotta, de még sem sikerült bevinni. Itt különféle liszták forogtak, de a szabadelvü párttal kötött pactum szerint liszta győzött *Balogh* Döme kivételével, aki helyet *Lander* Ferenczet választották be.

A választást a Sas egyik szobájában *Hoványi* Géza vezette. Jegyző volt *Sólyom* Gyula. Bizalmi férfiak dr. Bodor Károly, Magy Lajos Diósy Soma, Déry János, azonossági tanuk Sarkadi Ignácz és Mandel Eerencz voltak.

Összesen 539 szavazatot adtak be. Hogy mennyire megszálottak a szavazatok, mutatja, az a körülmény, hogy csak 130 lisztán nem volt törlés.

A szavazatok összeszámlálása este 9 óráig tartott, a mikor kitünt, hogy a kövötkezők választottak meg.

Dr. Berkovits Ferencz	**521**	szavazattal
Hoványi Géza	**515,**	
Stern Hermann	**452,**	
Dr. Radó Ignácz	**419,**	
Schütz Albert	**416,**	
Fekete László	**396,**	
Kunyhóssy János	**381,**	
Beczkay Lajos	**348,**	
Mészáros József	**303,**	
Mihálovits János	**289,**	
Ländler Ferencz	**241,**	szavazattal.

Szavazatot kaptak még Balogh Döme 228. N. Justh Sándor 186. Sulyok István 178 és dr. Adorján Ármin 102 szavazatot s még vagy ötvenen néhány szavazatot kaptak.

V.-*Váralján.*

Csendben, minden nagyobb mozgalom nélkül ejtették meg a választásokat Váralján. Ezen városrészben a legzajosabb választásra volt kilátás, de az Ullman-párt megegyezésre jutott az ellenzékkel igy majdnem egy hangu volt a választás.

Ullman Izidor elnökölt. Jegyző volt Szüts Dezső; bizalmi férfiak Papp György, Moskovits Mór és Feldman Izidor; azonossági tanuk Szabó Gábor és Kassay István.

Beadtak összesen 258 szavazatrtt. Megválasztottak:

Serényi Gusztáv	**254**
Berger Dániel	**253**
Dr. Friedländer Sámuel	**252**
Dr. Moskovits József	**252**
Schwarcz Antal	**251**
Amigó Mór	**242**
Ternyei Antal	**238**
Gábel Jakab	**215**

Még néhányan kaptak pár szavazatot. A megválasztottak közül G á b e l Jakab csak három évre lett megválasztva, mivel ő az elhalt S z i l á g y i Mór örökébe jutott.

A választásokról felvett jegyyőkönyvet s a szavazó lapokat átadták tegnap az igazoló választmánynak.

NAPTÁR.

— Deczember 24 —

Kedd. Róm. kath. Ádám, Éva. Prot. Ádám, Éva. Gör. kel. Szpiridion. Izr. 7.

Nap kél 7 óra 28 p., nyug 3 óra 59 p. Hold kelte 11 óra 29 p., nyug. reggel.

Decz. 28. Sebes-Körös társulat rendkivüli közgyülése d. e. 10 órakor.
„ **29.** Iparhatósági megbizottak gyülése d. u. 3-kor.
„ **29.** A biharmegyei és nagyváradi nőegylet sorsjegyhuzása.
„ **30.** A vármegye tisztujitó közgyülése.
Jan. 11. Gyermek-barát bál a Fekete Sasban.
„ **12.** Nagyváradi ipartestület zártkörü tánczestélye.

Karácsonyi játék a Szent József-intézetben.

Krisztus-Jézus született: örvendezzünk.

Vasárnap délután városunk egy kitünő nevelő-intézetének, a *Szent József-intézetnek* növendékei — szinpadon — énekes karácsonyi játékot adtak elő.

Jóleső örömmel vettük már az előadás hirét is, mely apropos-ra jött egyik helybeli lap czikkére és eklatánsan bizonyitotta, hogy nem »Csak kolbász és piczula-portyázó-mesterinasok travesztálják most azt, a mik a nobilik becsvágyát Veronában, Sevillában a patriciusokét mozgatta meg.«

Nem keresem más hogyan van vele, de én azt mondom, hogy hála Istennek nem vagyunk még ott. Némelyek ugyan erővel siralmasnak akarják feltüntetni a jelent, hogy kesereghessenek a mult dicsőségén, de mi tudunk örülni a jelennek is és nem vesztettük el reményünket a jövőhöz sem.

A középkor lithorgikus drámái kiszorultak ugyan a templomokból, de helyet kaptak módosulással a klastromokba s közvetve kifejlődött belőlük a nép betlehemi játéka. És az utolsó fejlődés nem áll még magában, játszák a betlehemi szent eseményt máshol is játszák a nevelő intézetekben és az ujabb lendületel tekintve itt talán tovább fogélni mint a néphagyományban.

*

Négyfelvonásos, ismeretes tartalma karácsonyi játékot láttunk vasárnap, folyékony, szép előadásban.

Első felvonásban a három keleti király értesül a Megváltó születéséről és indul áhitattal Betlehem felé. Második felvonásban a jámbor pásztoroknak hirdeti az angyal az örvendetes eseményt, azután kitéréssel az ördög által ravaszul felbőszitett Herodes ármánykodását látjuk, a végre a negyedk felvonásban a betlehemi jászol előtt végbemenő fenséges jelenségben gyönyörködünk.

Gyönyörködünk, gyönyörködtek sokan. És

azért köszönetet mondunk a rendezőknek: *Lopussny* Gyula alkormányzó és *Halász* Gyula tanulmányi felügyelőnek. Köszönetet mondunk nemcsak azért, hogy nekünk élvezetet szereztek, hanem hogy fentartják azt a szép szokást és alkalmat adnak a növendékeknek tehetségük fejlesztésére. Azután elismerésünket fejezzük ki a növendékeknek az ügyes játékáért. Megdicsérjük különösen Kőrös Lajost (Sátán), Ormay Lajost (Herodes), Radetzky Károlyt (Hebon), Gyepes Imrét (Gáspár), a kik a sok természetességgel játszottak.

Az előadáson a káptalan és a prem. rend több tagja, sokan a világi papok közül és előkelő katholikus társadalmunk tekintélyes része jelenvolt.

Ezzel kapcsolatban megemlitjük. hogy ma délután 5 órakor az Orsolya szüzek zárdájának növendékei fognak egy karácsonyi szindarabot előadni. *Gaius.*

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése **Fő-utcza,**
Sonnenwirth-féle bazárban **Fő-utcza,**
Kádár és Kiss czégnél **Kishid-fő,**
Kutasi D, papirkereskedésében **Uri-utcza,**
Pauker Dániel papirkereskedésében **Kis-piacz,**
Reich Sándor vegyeskereskedésében **Szent-János-utcza,**
Mezey János füszerkereskedésében **Körös-utcza.**
Reich Antal kereskedése **Nagy-Fürdő-utcza.**
Frankl Mari tőzsde és hirlapelárusitó Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utcza.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtatnak.

—

* **A királyné köszönete.** A biharmegyei és nagyváradi nőegylet magas védnökét: Erzsébet királyné ő Felségét legmagabb névünnepe alkalmából ez évben is hódolatt teljesen üdvözölje. Királyné ő Felsége köszönetét nyilvánitotta az üdvözlésért, melyet a főispán a következő sorokkal hozott özv. Gerliczy Félixné elnöknő tudomására:

Méltóságos Grófnő!

A m. kir. belügyminiszter, ur folyó évi deczember hó 10-én 4934 eln. szám alatt hozzám intézett leiratában arról értesitett, hogy Méltóságodnak Ő Felsége a császárné és Királyné legmagasabb névünnepe alkalmából a saját valamint a biharmegyei és nagyváradi nőegylet nevében táviratilag bejelentett hodolatteljes szerencsekivánatait Ő Felsége legkegyelmesebb köszönetének nyilvánitása mellett, tudomásul venni méltóztatott.

Erről van szerencsém Méltóságodat szives tudomásvétel végett ezennel értesiteni.

Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem nyilvánitását.

Nagyváradon, 1895. Deczember 16-án.

Beőthy László,
főispán.

* **Éjféli misék.** A holnapi szent karácsony ünnepe ma kezdődik a templomokban. Ma délután vecsernyék, a székesegyházban pedig vesperás lesz. Éjjel fél 11 órától a növendék-papság zsolozsmákat imádkozik. Az éjféli misét egyik apát kanonok tartja nagy segédlettel. Az éjféli mise alatt a székesegyházi ének- és zenekar a következő egyházi zeneműveket adja elő: Krenn: Missa pastoritia in C. Führer: Orem vidistis. Seyler: »Vale Tesule.«

* **Főuri eljegyzés.** Katholikus arisztokráciánk egyik legkiválóbb családjában kedves ünnepély volt f. h. 21-én. Wenkheim Frigyes gróf és Wenkheim Krisztina grófnő szeretetre méltó kedves leányát Rika comtesset ugyanis ekkor jegyezte el Wenkheim Dénes gróf főrendi házi tag, dobozi nagybirtokos. A köztiszteletben álló Wenkheim grófi család tagjait szorosabb egymáshoz füző ezen örvendetes eseményhez őszinte szerencse kivánatainkat füzzük.

* **Prépositá avatás.** Grócz Béla endrődi esperes plébánost szombaton avatta prépositá magán kápolnájában dr. Schlauch Lőrincz bibornok püspökünk. Az avatáson csak az udvari papság volt jelen.

* **A susztertallér vége.** A régi 20 kros és a 4 krosok még csak ez év végeig fogadtatnak el. Erre nézve a kapitányi hivatal a következő. Hivatalos hirdetményt bocsátotta ki: A m. kir. belügyminiszter urnak 77795/95 számu körrendelete következtében ujból közhirré tétetik, miszerint az eddigi 20 kros ezüst és 4 kros váltó pénzek az állam pénztáraknál, és hivataloknál már csak 1895. évi deczember hó 31-ig fogadtatnak el, s hogy ezek az érmek 1895 évi deczember hó 31-ike után sem név értékben sem anyag értékük megtéritése mellett többé sem fizetés képen, sem beváltás végett elnem fogadtatnak. Nagyváradon, 1895 november 23. ifj. Rimler Károly rendőrkapitány.

* **Elhunyt aranymisés pap.** Ft. Gundy Mihály nyug. bakonyaiaranymisés esperes-plébános, a pécsi egyházmegyének érdemes tagja, e hó 18-án, 91 éves korában elhunyt Pécsett.

* **Betöltendő árvaházi alapitvány-hely.** A Néhai br. Gerliczy Félix végrendeletében 2000 frttot a nagyváradi Erzsébet árvaház javára egy ágy alapitványt hagyományozott, a melyre a megboldogult végakarata szerint csak nagyváradi polgárok teljesen árva leány gyermekei pályázhatnak. Minthogy ez az alapitvány 1896. február folyamán betöltendő lesz, felhivjuk a pályázni óhajtókat, hogy folyamodványaikat mélt. Özv. br. Gerliczy Félixné sz. Korniss Louise grófnőhöz 1896. január 31-ikéig nyujtsák be. Az erzséáet leány árvaház elnöksége.

* **Személyi hir.** Márkus Miksa, az ösmert fővárosi iró ma Nagyváradon időzött.

* **Esküvő.** Tegnap délután esküdtek egymásnak örök hüséget a Szent László templomban dr. Krammer Nándor b.-csabai polgári iskolai tanár és Mertz Gabriella, Mertz Antal rendőrbiztos kedvds, szép leánya. Az esketést Nemeskey Andor plébános végezte. Násznagyok voltak: Végh Odön pénzügyi s. titkár és N. Justh Sándor. Nyoszolyó asszonyok: Vidovszki Károlyné (B.-Csaba) és Mertz Józsefné (Szolnok) Vőfélyek: Guttman József, Óó Dezső és Vidovszki Károly. Koszoru leányok: Mertz Irén (Szolnok), Guttman Margit, és Mertz Irén.

* **Egy tudós Nagyváradon.** A budapesti müegyetem tudós tanárja járt tegnap Nagyváradon s megtekintette a középületek termeiben levő régibb képeket. Beutazza most az egész országot s az a czélja, hogy az egész országban található becsesebb képeket megtekintse. A város ház nagytetmében feltünt a tudós professzornak II. József életnagyságu képe, különösen azért, mely oly ember van a kép alá irva akit nem ösmernek mint festőt s akiről a mütörténelem sem tesz említést. A kép aláirása a következő »Gabriel Teneczky Piarit 1789 nov.« Igen szépnek találta még Szent Imre képét.

* **Eső után kőpenyeg.** Már évek óta a Karácsonyt és Ujévet megelőző két vasárnapon a munkaszünetet feloldotta a miniszter. Ez évben semmi intézkedés nem történt vasárnapig, s igy a boltok nagyrészét bezárták, többeket pedig a kapitányi hivatal felszólitott, hogy üzletét zárja be. Tegnap, hétfőn aztán megérkezett a miniszter leirata, a melyben az elmult vasárnapra a munkaszünetet hatályon kivül helyezi. Igy egy nappal később érkezett meg a miniszter leirata, mint a mikorra szól. A hanyagság által többeknek érzékeny veszteséget okozott a miniszteriumban levő valamelyik hivatalnok. A leiratra nézve különben a keresk. és iparkamara a következő értesitést adta ki:

Értesités.

A kereskedelemügyi magy. kir. miniszter urnak folyó évi deczember hó 20-án kelt s az alulirott kamarához *folyó évi deczember hó 23-án* leérkezett leiratára való hivatkozással, van szerencsénk az érdekelt körőknek tudomására adni, hogy:

»Tekintettel arra, miszerint a karácsonyi ünnepekre, valamint ujévre szokásos bevásárlásokat a fogyasztó közönség rendszerint az emlitett ünnepeket megelőző napokon szokta nagyobb mérvben teljesiteni, a fentnevezett miniszter ur ezennel megengedte, hogy a folyó évi deczember hó 22-ére és a folyó évi deczember hó 29-ére eső vasárnapokon az 1891:LIII. t.-cz. 3. §-a alapján 1892. évi márczius hó 5-én 14887. szám alatt kiadott rendelet, II. A. 2., 3., 4., 5. pontok alatt *emlitett ipari éz kereskedési telepeken az ipari munka, illetőleg adás-vevés egész napon át végeztessék.*

Nagyváradon, 1895. deczember 23.

A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara:

Janky József, s. k. elnök. *Dr. Sarkadi Lajos,* s. k. titkár.

* **Középkori lelet.** A budai uj király palota alapozás munkálatai közben egy góth kapuzat került felszinre, mely — mintha kiküldött szakértők hiszik, abból az időből való, mikor ay Anjou-házbeli királyok fényes udvart tartottak Budán. A kapu köveit az épitésvezetőség őrzi.

* **T. olvasóinknak előfizetésüknek megkönyebités czéljából lapunk mai számunkhoz ntalványt mellékeltünk.**

* **Elhalasztott sorsolás.** Felkéretünk közhirré tételérs, hogy a biharmegyei és nagyváradi nőegylet által pénzügyminiszteri engedély mellett rendezett sorsjátékának huzása a sorsjegyek kitett határnapon vagyis 1895 évi deczember hó 29-ik napján nem fog megtartatni; — mivel a kibocsátott szétküldött sorsjegyek legnagzobb része valamint azok pénzértéke eddig nem érkeztek vissza. Nehogy tehát a sorsjegyekkel vissza élések követtesenek el, és — hogy a jótékony czélnak a sorsjátéb kedvezőbb eredményt hozzon, — a vezetőség a huzás napjainak elhalaszthatása iránt folyamodott az illetékes pénzügyminiszteriumhoz. A buzás határideje hirdetményileg fog közöltetni.

* **Furfangos szökött katonák.** Párját ritkitó ravaszsággal szökött meg két katona ezredétől egész a bukovinai határszélig, ahol azonban elfogták őket. — A debreczeni m. á. v. állomásnál két katona keltett figyelmet, kik közül az egyik a 63. gyalogezred szakaszvezetői egáenruhát viselte s vállán fegyver volt feltüzött szuronnyal. A másik a méntelepi katonák ruháját hordta s mikor válláról a széles köpönyeg véletlenül — vagy akarattal fellebbent, láttszott, hogy a jobb kezét és ballábát hosszu láncz. a nehéz rabok jelvénye, kötötte össze. A szemfüles detektiv megkérdezte a rab kisérőjét, hogy hova mennek? A szakaszvezető elmondotta, hogy a méntelepi huszár már több izven szökött s most kiséri valamelyik nagyobb helyőrségi fogházba; megmutatta a katonai hivatal által kiállitott kisérő levelet is. Egy negyedszázados gyakorlattal biró detektiv természetesen ilyen okmánynyal szemben passirtot kiált és odébb áll. Ma aztán nagy megütközéssel értesült, hogy ugy a rab, mint kisérője szökött katonák voltak, akiket a bukovinai határszélen elfogtak. A katonák a leirott módon kiöltözve, teljes felszereléssel beállitottak a szász-beszterczei katonai transportot továbbitó hivatalhoz azzal az ürügygyel, hogy a rabkisérő szakaszvezető elvesztette a menetlevelet. Ott kiállitottak nekik Nagyváradig másikat. Ennek alapján Nagyváradon Decreczenig, Debreczenben az illetékes helyen ismét Szatmárig s ott tovább Bukovina felé. — Már-már sikerült volna ily módon az országból kimenekülniök, de katonai parancsnokságok még idejekorán észrevették a turpisságot s a határszélen táviratilag tartóztatták a szökevényeket, a kik már utban vannak hütlenül elhagyott ezredük felé.

* **Az árvák karácsonyfája.** A biharmegyei és nagyváradi nőegylet ma, délután 3 órakor karácsonyfa ünnepélyt rendez, az árva-

ház növendékeinek, az Erzsébet árvaházban. Az ünnepélyre az egylet elnöksége meghivja az egylet tagjait és a nagyközönséget.

* **Fóriss Pista meghalt.** A vidéki színészetnek gyásza van. Fóriss Pista a kitünő komikus tegnap éjjel Aradon elhunyt. Fóriss halálhire Nagyváradon is nagy részvétet kelt, mert Fórisst ösmerte és szerette a nagyváradi közönség is még élénk emlékezetben vannak azok a kaczagtató. vig szinházi esték, melyeket müvészi komikumma tett emlékezetessé. Fóriss elsőrangu vidéki szintársálatoknál müködött s aholcsak megfordult, mindenütt sok jó barátja és ösmerőse van. Két éve kezdett betegeskedni s a hoszszas betegség most sirba vitte. Egy időben már halálhirét is közölték, de akkor a hióbhirt ő maga dementálta meg. Leszkay András és szintársulata külön gyászlapon tudatják Fóriss Pista elhunytát.

* **Halál az utczán.** Szolnokon Vigh Jenö gőzmalomtulajdonost, a függetlenségi párt elnökét este kiléncz és fél órakora Magyar-utczában holtan tglálták a sárban. A fején seb volt. ami azt a gyanut keltette, hogy gyilkosságnak lett az áldozata. Ezt a gyanut csak megerősitette az, hogy a mellékutczában egy gyanus viselkedésü embert találtak. aki a halottnak gépésze volt. A gépészt rögtön le is tartóztatták, A felismerhetetlenségig sáros alakot Csillag Adolf ügyvéd találta meg, aki a zuhanás zajára sietett elő és dr. Fehér Ernőt hivta segitségül. Az utczában senki sem volt rajtok kivül. Az eset óriási rémületett keltett a városban, amig a megtartott boncolás ki nem deritette, hogy Vigh Jenőt szélhüdés érte. A fején lévő seb onnan keletkezett, hogy esés közben valami szögletbe ütötte. Kideritették, hogy a harmincöt éves embert az első roham az utcza elején érte, ahol elesett, de magához térve fölkelt s a falhoz támaszkodva tovább vonszolta magát Csillag ügyvéd házáig; ott is látták a falon a sárnyomát. A temetését Kecskeméti Lipót Nváradi főrabbi végezte.

* **Lapunk barátja Rontón.** Emlitettük volt, hogy *lapunk barátja* Rontóra utazott s ott tölti az ünnepeket. Ma délután a rontói birótól a következő táviratot kaptuk.

»Elegánsan öltözött ur itteni vendéglőssel összekülönbözött s kihallgatáskor lapunk barátjának nevezte magát. Minden más fölvilágositást megtagadott. Kérünk dróton választ. Biró.«

A rontói biróhoz a következő sürgönyt menesztetik.

»*Lapunk barátja* csakügyan *lapunk barátja. Vendéglői számlákért* ujévig kezességet nem vállalunk.«

Mint az éjjeli órákban értesülünk, lapunk barátja a vendéglői kontó fejében *zálogként vizsgálati fogságban ül.* A szerkesztőség csak ujévkor hajlandó kiváltani.

Mi is ünnepelni akarunk!

* **Merénylet Veres Sándor ellen.** Szegény Veres Sándor, mikor az operaház fényes csarnokaiból kivonult, nem hitte volna, hogy a vidéken, a hol müvészetének uj tért keresett, valaha szinészkollegáinak valamelyike gyilkos merényletet kövessen el ellene, Pedig ez — mint nekünk táviratozzák — Sátoralja-Ujhelyen megtörtént. A napokban érkezett oda társulatával Hatvany szinigazgató, aki Nagyváradra is folyamodott előadás engedélyért, s az első bemutató estén a » Parasztbecsület«-et adták elő. Előadás után annak örömére, hogy Sátoralja-Ujhelyen az nap volt először opera-előadás, a szintársulat tagjai és számosan a város előkelőségei közül vacsorára gyültek egybe. Borozás közben egy Kalmár Gyula nevü színész verekedni kezdett s mikor őt Veres Sándor, az operaház volt tagja csillapitani akart,a oly dühbe jött, hogy késsel több sebet ejtett Veres Sándoron. Szerencsére Veress már téli kabátban várta a mulatság végét s igy a vastag szövet megmentette az életét. Igy is sulyos sérüléseket szenvedett. Kalmárt a rendörség letartóztatta.

* **Kitiltott lap.** A m. kir. kereskedelmi miniszter a Berlinben megjelenő Deutsch Volkorecht czimü időszaki laptól a postán való szállitás kedvezményét a magyar szent korona egész területére nézve megvonta és utasitja a kir. posta hivataokat, hogy az emlitett lapot a kiutasitott lapok módjára kezeljék.

* **Napoleon, az igazságos.** A franczia hadügyminiszterium irattárában érdekes okmányt fedezett fel egy kutató. Tudvalevő dolog, hogy a császár eleibe jóváhagyás végett felterjesztett iratok egyik — még pedig bal felét — a miniszterek használták elöterjesztéseik megtételére, mig a jobb felére maga a Napoleon irta megjegyzéseit. Egyik ilyen lapon a következő javaslat fòglaltatik:

»A tengerészeti miniszter ajánlja, hogy a tengerészeti hatóság egyik növendékének kinevezése visszavonassék. Indokolja a javaslatot az, hogy a kinevezett atyjának igen rosz hire volt és hogy egyik rokona a bagnoban is volt.«

Napoleon erre sajátkezüleg a következő megjegyzést tette:

»Javaslat elvetve. Az illető megtartja rangját. A bünök tisztán személyesek. *Napoelon*«

Egy lista.

— A városatya-választásról. —

Nagyvárad, decz. 23.

Garabó urral történt, aki lelkesedik a közügyekért s ennélfogva ambiczióval törekedett a városatyaság után.

Garabó ur négy év óta adófizető polgár, választó s ennélfogva választható is. Már egyszer felléptette magát városatya-jelöltnek, de akkor csak két szavazatot kapott. A lakója voksolt rá, ez volt az egyik szavazat, aztán ő voksolt magára, ez volt a második szavazat.

Mult az idő s Garabó ur nem szünt meg a közügyekért lelkesedni. Eljárt szorgalmasan a városi közgyülésekre s tekintélynek örvendett a — *hallgatóság soraiban.*

Garabó urnak a közügyek iránt tanusitott érdeklődését azonban nem méltányolták az illetékes körök s igy történt, hogy a hivatalos lisztából ***megint kimaradt*** Garabó ur neve. Garabó ór azonban ugy gondolkozott, hogy a hivatalos lista még nem szentirás s hogy ez még megappellálható a választópolgárok szabad és önzetlen lelkiösmeretéhez.

Garabó ur a választás napján korán kelt s elsőnek jelent meg a választás szinhelyén. A zsebében háromezer nyomtatott lista volt, melyekről kövér, vastag betükkel kiabált le Garabó ur neve.

Mikor a szavazás kezdetét vette, Garabó ur már állást foglalt a szavazó helyiség előtt és homlokán a közügyek ama bizonyos derüje derengett. Ráunszolta ráerőszakolta a listáit mindenkire s délfelé örömmel konstatálta, hogy a háromezer listából mindössze ezezrkétszáz kilenczvenkettő van még a zsebében.

Szóval Garabó ur strébereskedett, de hát a közügyért strébereskedni is szabad. Most hirtelen szóváltás kerekedik Garabó ur és egy czilinderes ur között. Garabó unszolja a listát s X ur gyanakodva méregeti végig.

— Kicsoda maga?

— Garabó Péter!

— A ki a listában is előfordul?

— Az, ugyanaz! De nini, hisz Uraságod nekem régi ösmerősöm. ***A márcziusi közgyülésen egymás mellett állottunk a karzaton!***

— Ah . . ah!

A czilinderes ur nem folytathatta tovább, mert Gerabó ur a nyakába borult s ezalatt a kezébe nyomta a listát is.

Igy szaporodtak Garabó ur előfizetői, — pardon — a voksai, mig az elnök ki nem tüzte a zárórát. Garabó ur ekkor vette észre, hogy a lakója még nem szavazott. Kocsin ment érte s elhurczolta a kaptafa mellől. Az szabadkozott, kifogásokat emlegetett, de Garabó ur nem hallott semmit s nem hallgatott semmire.

Az urna előtt aztán kitünt, hogy Garabó ur lakójának ***nincs szavazati joga.*** Az idén nem fizetett adót.

Garabó ur erre ***maga mellett szavazott le.***

Mikor este összeszámlálták a szavazatokat, konstatálták, hogy Garabó ur 1, mond ***egy szavazatot*** kapott.

Garabó ur meg volt semmisülve s kijelentette, hogy a *választások tisztasága* iránt a »laptárs« »közönség rovatában« interpellálni fog.

Árp.

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. október 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről **2·18, 7·08, 1·48,** 7·15, 8·42.	Budapest felé **2·14,** 8.33, **11·37,** 11·10, 2·22.
Kolozsvárról **2·19, 10·44,** 11.17, 8·00, 8·38.	Kolozsvár felé **2·20, 7·15, 2·06,** 3·58, 12·05.
Szegedről 8·30, 9·32, 5·30.	Szeged felé 4·25, **7·30,** 10·20.
Aradról 9·32.	Arad felé 4·25.
Vaskóh-Belényesről 11·05, **9·09.**	Belényes-Vaskóh felé 4·25, 1·48.
Gyoma-Kótról 10·05, **8·00.**	Kót-Gyoma felé 6·55, 1·40.
Érmihályfalváról 8·10, **9·14**	Ermihályfalva felé 6·45 4·35.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

EGYLET.

A »Rabsegélyző egylet« ülése. A »Rabsegélyző egylet« vasárnap délelőtt váltszatmányi ülést tartott a kir. ügyészség fogházában, Beliczay Elek elnök betegen fekszik, miért is Gyöngyösy Lajos vezette az ülést. Jelen voltak: Bulyovszky József. dr. ügyész. Böhm Jenő kir. alügyész. K. Nagy Sándor titkár, Lázár Márton, Nesztor József, Nyiri György, Schwachoffer Ferencz, Szabó József, Szász Ágoston, Winkler Lajos, Zigre Miklós, választmányi tagok. K. Nagy Sándor titkár jelentést tett a f. évi május 26-án tartott közgyülésen kiutalt segélyezésekről, azután előterjesztette az óta beérkezett folyamodásokat, melyeket a gyülés, egynek kivételével elfogadott, s a folyamodónak átlag 65 frtot utalt ki. Továbbá arról tett jelentést a titkár, hogy az igazságügyminiszter az adóhivatal utján 1200 frtot utalt ki a »Rabsegélyző egylet« részére; a választmány az összeg felvételével Gyöngyösy Lajos alelnököt bizta meg. Ezek után Nesztor József a rabiskolára és a rabok között kiosztandó erkölcsös könyvekre vonatkozólag intéz kérdést a titkárhoz. Titkár válaszában biztositja fölszólaló, hogy az iskola megfelel czéljának, s a jó könyvekről szintén gondoskottak.

A mezőkeresztesi olvasókör alapszabályai. A mezőkeresztesi járás szolgabirósága beküldötte az alispáni hivatalhoz a »Polgári olvasókör« alapszabályait a miniszteriumhoz való felterjesztés végett.

REGENY-CSARNOK.

Párbajhős.

Regény.

— Irta: **Rostkovicz Arthur.** — 40

(Folytatás.)

— Nézze azt a pompás márványpalotákat mely egészen külön áll e többiektől — szóltá erőltetett közönnyel, s ujjával a palota felé muttatott.

Annyira előrehajolt, hogy a gondola megbillent, s ő bizonyára a vizbe bukik. ha Tamás át nem karolja derekát, s vissza nem rántja.

— Mit akartál tenni — kiáltott erős hangon a leányra.

— Semmit.

— Bele akart esni a vizbe! Szinjátékot akart játszani, melynek hősnője lenne! Igy akar engem megnyerni?

A leány reszketett Tamás karjaiban, ki kiméletlenül ki akarta ábránditani.

Ilyen eszközökkel nem fog soha, a szivemhez férkőzhetni,

A leány fuldnkló zokogásbantört ki.

— A gyógyszer megteszi hatását — gondolta magában Tamás, — Szegény gyermek! nem ő a hibás. . .

Szeliden simogatni kezdé a sötét hajfürtöket, mire a leány zokogása is cserdesedett.

Lássa, Olga, igy szeretem én magát, éppen mintha a kis hugocskám volna — szólt, s megcsókolta homlokát. Feledje el ezt a napot, törölje ki emlékéből, vagy temesse szive legmélyére, úgy a mint én teszem. A mi utaink egymástól, megleset, hogy paralell — irányban!

keresztézték egymást; ellenkező irányból indúltunk, találkoztunk, s most ismét távolodúnk A végzet úgy akarta, hogy mi ne egymás számára legyünk teremtve. . .

Istenem! . . .

— Ne sirjon azért, édes gyermekem; nugodjék bele, szokjék ahhoz a gondolathoz, hogy ennek úgy kellett történi. Tudom én méltányolni a csalódás fájdalmát, hiszem magam is csalódtam.

Igy van ez az élet iskolájában, megtanulunk türni, szenvedni, csalódni, sőt még kétségbe esni is; én végig jártam ez iskolát, s mondhatom, hogy sokat tanultam abban. Különben a maga tizenhét éves szivét még nem is csalódás érte most? Talán csak egy ábrándkép, olyan leány álom volt az egész?

— Oh! nem, nem. Zokogta a leány. Elvakult voltam, s hittem az ámító szavának hozzászoktam ahhoz a gondolathoz, hogy ön szeretni fog!

Azután elmondta Muki terveit, úgy hogy Tamás tisztán láthatta helyetét.

— Köszönöm, hogy ennyire őszinte volt hozzám. Mos már azt, is tudom, menyit ért Muki barátsága! Ön lett volna az eszköz, melyet mindig hatalmában tarthatott volna, hogy saját czéljaira felhasználhassa, Engem intettek, hogy óvakodjam tőle, de én nem akartam hinni az illetőnek; most már barátom, mennyire igza volt Ezek után szakitanom kell velie, nehogy homályt vessek a magam egyéniségre is! Az én nevemnek mindenképen tisztának kell maradnia, mert én számolni tartozom azon testületnek, mely egy nemzetet képvisel.

Visszaérkezett a Sz. Márk tér felé, s ott partra szálottak.

— Szavamat adom, hogy a történtekről soha említést nem teszek. . . Még ma utazom vissza Fiumébe, mert Horgassy báró társasága engem itt Istenem, s engem itt hagy védtelenül, hogy rajtam tölthesse boszuját?

— Minden sértő szóért elégtételt fogok szerezni önnek, az én kis védenczemnek. . . . . Legyünk ezután jó barátok; szeressen úgy mintha bátyja volnék!

Visszatértek a szállodába.

Tamás gyorsan átöltözködött, s kifizette a számlát; azután átsietett Olga szobájába — bucsuzni.

A leány az asztalra hajtotta fejét és sirt; gyöngéeen magához vonta.

— Búcsúzni jöttem, kis húgom — mondta megindultan. Legyen erős, s viselje megadással e csapást, hiszen még fiatal, kinek egy egész élet áll örömeivel, keserüségeivel egyaránt — rendelkezésére. Ha valamikor szüksége volna reám, mindig rendelkezésére állok, Tudna-e az én kis hugom, az én barnőm lenni?

— Istenem! . . . ön azt mondja, hogy legyek — barátnője! . , .

Tamás nagyon meg volt indulva, s ezért siettette a bucsuzást.

— Isten vele kis baránőm! szólt gyöngéden. s megcsókolta homlokát.

A leány görcsösen belekapaszkodott, s átölelte oly hevesen, mintha el sem akarná bocsátani.

— Ne menjen, ne hagyjon el! mert én szeretem! Ne hagyjon el, mert azzal megöli a szivemet, a lelkemet; pedig én nem akarok meghalni, élni akarok élni; szeretni és viszontszeretettni! . . Vigyen el magával! Ki akar bontakozni ölelő karjaiból? Nem, nem, én nem bocsátom el magamtól!

— Olga az Istenért, ön beteg és félrebeszél?!

— Szeretni akarom, s vissonszeretettni — lihegte a leány.

— Térjen magához, szerentcsétlen gyermek, hiszen őrjöng!

— Szeretni akarok! — kiáltotta a leány, szilajan.

Összeroskadt volna, ha Tamás erős karjaival föl nem fogja. Hosszu hajfonata kibomlott, szemei sajátságos fényben ragyoktak, homloka izott a forró láztól; ajkai mozogtak még, de a szavakat nem lehetett megérteni.

— Erős roham volt! — mormogta Tamás. Mit tegyek? Eltávozzam ilyen körülmények között?

Csengetett, s nemsokára jött a pinczér.

— Siessen azonnal orvosért!

A pinczér elsietett.

— Szeretni akarom! — nyöszörgé a beteg elhaló hangon. Ő nem szeret, ő elhagy engemet!

Föl akart ugrani.

Tamás minden erejét összeszedte, hogy vissza tartsa.

Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Ujabb pertörlès Perczelnek.

Budapest, decz. 23. (Saj. tud. táv.) Jelezve volt, hogy Perczel Dezső belügyminisztert és báró Andreánszky Gábor orsz. képviselőt, akik egy parlamenti összeszólalkozást kardpárbajjal intézték el, a kir. ügyészség párviadal vétsége czimén pörbe fogta. Alighogy azonban átkerültek az akták a törvényszékhez, máris le kellett zárni a percsomót hogy örök pihenésre helyezzék el azokat az irattárba. A héten ugyanis az igazságügyminisztertől azt az értesitést kapta a bíróság, hogy a Király felségjogánál fogva a per törlését rendelte el. Perczel belügyminisztert, körülbelül egyévi hivataloskodása ideje alatt másodszor éri már ez a királyi kegy, mert ugyancsak pertörlést kellett vele szemben alkalmazni, mikor gróf Szapáry Lászlóval vivott párbajt s utána nemsokára miniszterré lett.

A Bartha-Holló sajtópör.

Budapest. decz. 23. (Saját tud. távirata,) Bartha Miklós semmiségi panaszt adott be az itélet ellen. A semmiségi kérdést különösen az elévülésre, a két pör egybekapcsolására alapitja.

A helyzet keleten.

Szófia, decz. 23. A maczedóniai mozgalom életére Ludskanoff. Jankov veje állott. Ebből arra következtetnek, hogy a mozglom háta mögött Oroszország van. A maczedóniai bizottságok felkelő bandák szervezésén dolgoznak, a melyeket Maczedoniába és Ó-Szerbiába szándékoznak küldeni. A bandák vezetését bolgár és orosz katonatisztek fogják átvenni. Biztosra vehető, hogy a maczedóniai bizottságok a tavaszszal kisértik a felkelés megujitását.

Konstantinápoly, decz. 23. A porta elállott azon szándékától, hogy a hatalmak második állomáshajói mellé török hadihajókat se állitson.

Román lapok egymás ellen.

Budapest, decz. 23. (Saját tud. távirata.) A Tribuna védekezik az árulás vádja ellen, melylyel azt a temesvári Dreptatea megtiszteli, a miért »A millennium« cz. czikksorozatában a mindenáron való kibékülést ajánlotta. Dreptateának a Tribuna elleni harczában segédkezik a bukaresti konzervativ Epoca, mely igyekezik minél szélesebb körben kompromitálni a Romániában oly nagy hirnévre szert tett tribunistákat.

Tribuna válaszában kijelenti, hogy nem sokára alkalmuk lesz ugy a bukaresti konzervativeknek, mint a temesvári Mocsonyistáknak meggyőződést szerezni arról, miszerint az árulókat nem a tribunisták soraiban kell keresni, s hogy egyáltalában nem a tribunisták azok, kiket a lefolyt évek üldözései megpuhitottak volna.

A kvóta felemelése.

Budapest, decz. 23. (Saját tud. táv.) Báró Bánffy Dezső legközelebbi környezetében kezdnek beszélni arról, hogy a kormány belemegy a kvota felemelésébe. Két és fél százalékkal tervezik a kvota felemelését mint véghatárt, de az osztrákok ezt kevesellik.

A krach.

Bpest. decz. 23. (Saj. tud. táv.) A pusztitó krach, mely végigsöpörte Európa összes pénzpiaczait, sőt az Oczeánon tul, Amerikában is dühöngött, a tegnapi szünetnap után ma egy kissé pihenni. A végsőig fokozott láz, a kétségbeeséssé fajult izgalom némileg lecsillapodot s az immár a világ financziáit fenyegető válság közbelépésére kényszeritette azokat, akik eddig távoltartották segitő kezüket a bajba jutott pénzpiaczoktól.

Ujabb scrtésvész Kőbányán.

Budapest, decz. 23. (Saját tud. távirata.) A kőbányai részvényszállásokban ujból kitört a sertésvész. Egész határozottsággal állitják, hogy az elhullott sertéseknél a bonczolás konstatálta ugyanazt a beteséget, amely májusban kitört. Jelenleg 6000 sertés van a szállásokban, köztük igen sok balkáni származásu. A hatóságok eddig nem publikálták a vész kitörését.

Közgazdaság.

Debreczenbe szabad sertést vinn. Debreczen város tanácsa decz. 13-án kelt határozatával eltiltotta a város területére való sertésszálitást, iyen határozatot a tanács f. hó. 19-én tartott gyülésben hatályon kivül helyzete és kimondotta, hogy behgjtásra ez idő szerint csakis a földmüvelésügyi miniszternek f. é. 36 500 és 72132 sz. a. rendeletében meghatározott forgalmi korlátozások vannak érvénybe.

Uj gazdasági tudósító. A földmivelésügyi m. kir. miniszter Popovits Ferencz rienyi és Spitzer Izsó-vaskóhy lakosokat a vaskoi járásban állandó gazdasági tudósitónak nevezte ki.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. deczember 23-án

Magyar aranyjáradék 4%	121.25
Magyar koronajáradék	97.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	123.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½%	101.25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	121.—
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	97.—
Italmérési jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesitési kötvény	98.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	151.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	140.—
Osztrák járadék papirban	99.50
Osztrák járadék ezüstben	99.50
Osztrák járadék aranyban	121.25
Osztrák korona járadék	99.75
1860. osztr. államsorsjegyek	145.—
Osztrák-magyar bankrészvény	975.—
Magyar hitelbank részvény	396.50
Osztrák hitelintézet részvény	356.35
Osztrák-magyar államvasuti részvény	346.—
20 frankos arany (Napoleond'or)	960.—
Német birodalmi márka	59.25
London vista	121.05
Paris vista	48.—
20 márkás arany	11.85

Haszonbérlet.

A nagyváradi l. szert. káptalani uradalom tulajdonát képező Össi-i téglagyár, kavicsbánya és a rontói mű- és vizi malom **1896. jan. 1-től haszonbérbe kiadó.**

Feltételeket megtudhatni az uradalom központi irodájában (Barátok-utcza 809/a.

Papp Imre,
főtiszt.

331 2—4

— Utánnyomás nem dijaztatik. —

Árleszállitás.

Valódi **amerikai** salon petroleum árát

18 krajczárra

leszállitottam.

A rendelmények kivánatra a házhoz szállittatnak.

Tisztelettel

JANKY ANTAL,
petroleum és lámparaktára'
a kis-hidnál.

328 6—10

Legalkalmasabb Karácsonyi és Ujévi ajándékok.

felnőttek és gyermekek részére **legjutányosabban beszerezhetők**

Kalenda János

műiparáru raktárában,
Nagyváradon, a Szent-László szoborral szemben

hol **óriási választékban** találhatók a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségig mindennemü ***bronce, plüsch, bőr, majolika tárgyak,*** a legujabb ***salon és dohányzó asztalkák, pénz- és szivartárczák, tajték- és borostyán-szipkák és pipák, illatszerek*** és minden e szakmába vágó egyéb alkalmi ajándékok. — **Gyermek-játékok** a lehető legujabbak találhatók szintén olcsó árakon. — Felöltözött és öltözetlen ***babák*** 10 krajczártól 20 frtig. — Valódi Richter-féle ***kőépitő-szekrények*** 40 krtól 20 frtig. — **Hinta-lovak** 1 frt 80 krtól 25 frtig. — **Karácsonyfa** diszek stb. — Flobert és vadász-fegyverek, utazó bőröndök, gyermek-kocsi és bölcsők.

324 5—5

Karàcsonyi és ujévi

ajándéktárgyak, gyermekjátékok

teljes kiárusitása

gyári árnál 50% olcsóbban

Fábry Testvéreknél

Olaszi, Fő-utcza Rimanóczy-ház.

332 2—3

Fa-eladás.

A nagyváradi I. sz. főt. Káptalan tulajdonát képező **havasdombroviczai, méhesi** és **tizfalui** szálerdők vágásainak

fatömege

zárt ajánlatokkal egybekötött **nyilvános szóbeli árverésen** eladatik. — Az ajánlati összegnek legalább 10%-át készpénzben tartalmazó zárt ajánlatok a szóbeli árverés megkezdéseig, az az ***1895. évi deczember 30-án d. e. 9 óráig*** alulirotthoz benyujtandók.

Az eladási feltételek az uradalmi főtiszti hivatalban megtekinthetők.

Nagyvárad, 1895. deczember hó 16.

Papp Imre,
főtiszt.

(326) 4—5

Karácsonyi és Ujévi ajándékul!

Finom levélpapirok csinos dobozokban.

Névjegyek és Ujévi üdvözletek.

Fali naptárak.

Szent család. Lourdesi szüz Mária. Sipulus anyakönyve.

Herkó Páter

kapható :

Szent László könyvnyomda

papir ès irodaszerek raktárában

NAGYVARAD, Apácza utcza 3. sz.

Szent László-nyomda-részvénytársaság Nagyváradon.